

दन्नम् हे इष्टके त्वं प्रतिपदन्नद्वयासि प्रतिपदेऽन्नाय त्वामुपदधामि शेषः एवं सर्वत्र ॥ प्रतिदिनमनुपद्यतेऽनुपदन्नमसि अनुपदेऽन्नाय त्वामुपदधामि ॥ हे इष्टके त्वं सम्पदन्नमसि सम्पदेऽर्थाय त्वामुपदधामि ॥ तेजसः कारणत्वात्तेजोऽन्नम् तेजसे त्वामुपदधामि ॥ ८ ॥

- a. त्रिवृदसि त्रिवृते त्वा । b. प्रवृदसि प्रवृते त्वा । c. विवृदसि विवृते त्वा । d. सवृदसि सवृते त्वा । e. आक्रमोऽस्याक्रमाय त्वा । f. संक्रमोऽसि संक्रमाय त्वा । g. उत्क्रमोऽस्युत्क्रमाय त्वा । h. उत्क्रान्तिरस्युत्क्रान्त्यै त्वा । i. अधिपतिनोर्जीर्णं जिन्व ॥ ९ ॥

कृषिवृष्टिवीजद्वयेण त्रिगुणत्वात्त्रिधा वर्तत इति त्रिवृदन्नम् तद्रूपां त्वां त्रिवृते उपदधामि ॥ प्रवृणोति भूतानीति प्रवृदन्नम् यतस्त्वं प्रवृदसि अतः प्रवृतेऽर्थाय त्वामुपदधामि ॥ विशेषेण वर्तते भूतेषु इति विवृदन्नम् त्वं विवृदसि विवृतेऽर्थाय त्वामुपदधामि ॥ सह वर्तते सवृदसि सवृतेऽन्नाय त्वामुप० ॥ आक्रामति पराभवति क्षुधामित्याक्रमोऽन्नं त्वमाक्रमोऽसि आक्रमाय त्वामुप० ॥ देहे संक्रामतीति संक्रमोऽन्नं त्वं संक्रमोऽसि संक्रामाय त्वामुप० ॥ संतानोत्पत्त्यै वीजद्वयेण परिणम्योत्क्रामतीत्युत्क्रमोऽन्नं त्वं तद्रूपासि उत्क्रमाय त्वामुप० ॥ उत्कृष्टा क्रान्तिर्गमनं यस्येत्युत्क्रान्तिरन्नम् (33.) हे इष्टके त्वमुत्क्रान्तिरसि उत्क्रान्त्यै अर्थाय (34.) त्वामुपदधामि ॥ अथ तृतीयो व्याख्याभेदः । अधिकं पातीत्यधिपतिः अधिकपालकेन ऊर्जा अन्नरसेन ऊर्जमन्नरसं (35.) जिन्व तर्पय ॥ एवं मन्त्रेष्वभिधेयानुसारेण व्युत्पत्तिः कार्या ॥ ९ ॥

III. रा॒ज्य॑सि प्रा॒ची दि॒ग्वस॑वस्ते दे॒वा अधि॑पतयोऽग्निर्दे॒हिती॒नां प्रति॑ध॒र्ता त्रिवृ॑त्वा स्तोमः पृथि॒व्याऽऽश्र॑य॒त्वाऽश्र॑य॒मुक्थ॑मव्य॒थायै स्त॒भ्रातु॑ रथ॒न्तर॑ साम॒ प्रति॑ष्ठि॒त्याऽऽन्तरि॑क्ष॒ऽऽर्ष॑यस्त्वा प्रथ॒मज्ञा॑ दे॒वेषु॑ दि॒वो मा॒त्रया॑ वरि॒ष्णा प्र॑थ॒तु वि॒ध॒र्ता चा॒यमधि॑पतिश्च ते त्वा॒ सर्वे॑ संवि॒दाता॑ नाक॑स्य पृ॒ष्ठे स्व॒र्गे लो॒के य॑ज्ञ॒मानं॑ च साद॑यन्तु ॥ १० ॥